

H- indeks ali K-indeks ?

Prof. dr. Franc Mali

Uvodno predavanje za „Posvet o Izhodiščih za
spremembe postopkov (so)financiranja,
ocenjevanja in spremljanja izvajanja raziskovalne
dejavnosti v RS“

FDV, 11. 3.2015

Zakaj je v okviru ARRS-jevih R&R evalvacij smiselna sočasna uporaba bibliometričnih kazalcev in kvalitativnih (ekspertnih) ocen?

- 1. morebitne negativne posledice delovanja majhne znanstvene skupnosti na postopke R&R evalvacij (znanstveni „inbreeding“, konflikt interesov, itd.);**
- 2. nerazvitost profesionaliziranih in objektiviziranih kvalitativnih (ekspertnih) postopkov R&R evalvacij v polpretekli zgodovini;**
- 3. zakonitosti razvoja R&R evalvacij v modernih funkcionalno diferenciranih družbah (premik od internih kvalitativnih k eksternim kvantitativnim R&R evalvacijam);**
- 4. skupna epistemološka osnova kvalitativnim in kvantitativnim ocenjevanjem R&R rezultatov;**

Zakaj je potrebno v okviru R&R evalvacij bibliometrijo uporabljati „cum grano salis“ in ne „sine grano salis“?

- 1. Goodhartovo načelo, ki velja tudi pri merjenju R&R kvalitete: »Če kvantitativno merjenje postane cilj sam po sebi, potem preneha biti dobro merilo.«**
- 2. Vsaka kvantitativna mera v znanosti zadeva tudi njen kvalitativni vidik: normativna teorija znanstvenih citiranj nas uči, da je znanstveni citat v svoji osnovi mera kvalitete citiranega vira, torej ni nekaj, kar nima zveze s kvaliteto znanstvenega dela.**

Soodvisnost kvantitativnih (bibliometričnih) merjenj in kvalitativnih (ekspertnih) ocen

Rezultati empirične analize o delovanju recenzijskega sistema v okviru ARRS (glej: P. Južnič et al. (2010): Scientometric indicators: peer-review, bibliometric methods and conflict of interests, Scientometrics 85, 429–441):

1. Recenzijski sistem v 2003 (prevladujoča vloga domačih recenzentov): 12% vseh prijav projektov izbranih, ne glede na to, ali se je v analizi vzelo kot merilo recenzijo ali SICRIS točke;

2. Recenzijski sistem v 2005 (večja teža tujih recenzentov): 49 % vseh prijav projektov izbranih, ne glede na to, ali se je v analizi vzelo kot merilo recenzijo ali SICRIS točke;

3. Recenzijski sistem v 2009 (dvofazni sistem selekcije): 65% vseh prijav projektov izbranih, ne glede na to, ali se je v analizi vzelo kot merilo recenzijo ali SICRIS točke;

Kriteriji veljavnosti in zanesljivosti v okviru bibliometričnih merjenj in ekspertnih ocen

Bibliometrična merjenja:

1.veljavnost:

- vprašanje osnovnih pojmov in s tem povezanih postopkov operacionalizacije (kaj sploh želimo meriti?) : številke niso podatki, in podatki še niso bibliometrični kazalci;
- številna nesoglasja glede tega, kaj sploh merimo s posameznimi bibliometričnimi kazalci: output, vpliv, relevanco? (primeri v Sloveniji);

2.zanesljivost:

- vprašanje natančnost podatkovnih baz, na katerih temeljijo bibliometrični kazalci;
- prednosti in slabosti COBISS baze (natančnost, redundantnost zbranih informacij, itd.);

Kvalitativne (ekspertne) ocene:

1. **veljavnost:** upoštevanje celotnega konteksta v postopkih ocenjevanja;
2. **zanesljivost:** ekspertnih ocen pri morebitnih odkritih napakah ni mogoče ponavljati v nedogled;

Nekatera odprta vprašanja v okviru uporabe ARRS meril: inkompatibilnost glede upoštevanja citatov

- 34. člen Pravilnika: strogo normirani citati v okviru kriterija A2 (WoS, Scopus);
- 37. člen Pravilnika: presoja o tem, ali ima nekdo nadpovprečni znanstveni dosežek, temelji na številu vseh citatov, ki jih predloži prijavitelj ;

Odprta vprašanja:

1. zakaj se namesto citatov na temelju t.i. polnih zapisov v WoS in Scopus (kljub ustreznemu normiranju za družboslovje) ne šteje tudi citatov v teh istih bazah, ki se nanašajo na znanstvene monografije?
2. ali obstaja meja glede zajemanja kategorije „vsi citati“ glede na množico tehničnih problemov pri spremljanju in zajemanju znanstvenih citatov (npr.: nezanesljivost Google Scholar, problem zajemanja citatov v evropskih družboslovnih revijah, itd.);

Struktura znanstvenih objav po vedah v Sloveniji (1990-2013)

OBDOBJE: 1990-2013 (V %)	NAMA	TEHNIKA	MEDICINA	BIOTEH	DRUŽ	HUMAN	INTERDIS
članek	60.7	30.6	45.5	42.5	32.2	36.9	37.2
preg.članek	2.1	1.9	10.6	3.8	6.9	5.7	3.5
krat.članek	1.8	0.7	2.9	1.3	1.5	1.9	1.1
referat (v.)	2.7	2.5	2.4	3.6	4.8	6.9	5.6
referat (o.)	27.8	59.8	34.3	44.0	31.1	14.3	42.9
poglavje v monografiji	3.3	2.8	3.9	3.5	15.9	26.7	8.1
monograf.	0.4	0.3	0.2	0.5	5.8	7.1	1.5
videopos.	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.4	0.1
zbirke p.	0.0	0.0	0.0	0.0	1.6	0.1	0.0
patenti	1.0	1.3	0.2	0.7	0.1	0.0	0.1

Nekatera odprta vprašanja v okviru uporabe ARRS meril: Mejne vrednosti A1, A2 in A3

36. člen Pravilnika: Mejne vrednosti A1 mejna, A2 mejna in A3 mejna so določene tako, da so blizu najvišjih vrednosti slovenskih raziskovalcev:

A1 = 7,

A2= 10,

A3=10

Odprta vprašanja:

1. zakaj se mejne vrednosti postavljajo za vse vede enako, če je po že opravljenih empiričnih analizah znano, da v slovenskem prostoru naravoslovci najlažje prebijejo mejno vrednost pri kriteriju A2, tehniki pri kriteriju A3, družboslovci pri kriteriju A1?
2. zakaj mejna vrednost A2 ne upošteva razlike v okviru t.i. citacijskih oken, ki se kaže glede na tip znanstvene vede (npr.: časovni zamik med objavo članka in njegovim citiranjem glede na vedo, razlike med vedami glede frekvenco citiranj, itd.)?

Nekatera odprta vprašanja v okviru uporabe ARRS meril: problem klasifikacije znanstvenih prijav

83. člen Pravilnika: Ustrezno razporeditev na področje pregleduje član ZSV-ja. Pri svoji obrazložitvi upošteva predvsem OECD (SCI, SSCI).

Odprta vprašanja:

1. Zakaj se raziskovalci lahko še vedno dokaj poljubno kategorizirajo v humanistiko ali družboslovje že pri razvrščanju njihovih del v COBISS/SICRIS sistem?

2. Ali je klasifikacija ved in disciplin znotraj ved v okviru ARRS glede FOS (Frascati) klasifikacijo ustrezna?

(več o vprašanju ARRS klasifikacije v postopkih R&R evalvacij glej: L. Kronegger , F. Mali, A. Ferligoj, P. Doreian (2015): Classifying scientific disciplines in Slovenia. Journal of the Association for Information Science and Technology, 66 (2): 321-339.)

Zaključna misel: Hirschev (H) ali Kardashian (K) indeks?

1. H (Hirschev) indeks: razmerje med številom znanstvenih objav v revijah s faktorjem vpliva in številom citatov

2. K (Kardashian) indeks: razmerje med številom sledilcev znanstvenika na tviterju in njegovimi znanstvenimi citati.

50 znanstvenikov na svetu z najvišjim K-indeksom :

